

**УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ВИЈЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Одлуком Вијећа Филолошког факултета од 11. 12. 2023. године именована је Комисија за оцјену мастер рада под називом *Ђуро Даничић и његов допринос историјскојезичким проучавањима* кандидаткиње Босиљке Пешут, Студијски програм за српски језик и јужнословенске књижевности, број индекса 8/23, у сљедећем саставу: проф. др Јелица Стојановић, члан; проф. др Драга Бојовић, члан; доц. др Јелена Газдић, ментор.

Комисија Вијећу подноси

ИЗВЈЕШТАЈ О ОЦЈЕНИ МАСТЕР РАДА

Мастер рад кандидаткиње Босиљке Пешут *Ђуро Даничић и његов допринос историјскојезичким проучавањима* написан је на 69 страна текста стандардног компјутерског формата. Као што је предвиђено *Правилима о студирању на мастер студијама Универзитета Црне Горе*, на почетку су дати изјава о ауторству, апстракт са кључним ријечима на српском и енглеском језику, након чега слиједи садржај. Главни дио рада садржи сљедећа поглавља: *Увод, Рад на језику у 19. вијеку, Ђуро Даничић, Развојне фазе у научном раду Ђура Даничића, Лексикографски рад, Закључак*. На крају рада је *Литература* са 57 библиографских јединица.

У уводном дијелу кандидаткиња наводи податке о релевантности теме, мотиве и циљеве истраживања, предочава методолошки приступ и упућује на досадашњу истраженост теме. Ђуро Даничић је у мастер раду представљен као филолог, полемичар, лексикограф, акцентолог, реформатор, преводилац, зачетник идеје да се стари споменици наново издају и сачувају. Како и сама тема рада намеће, акценат је стављен на његове заслуге за историјскојезичка проучавања које је остварио кроз различите ангажмане, што представља богату ризницу аргументованих знања која ће и касније, показати се, бити полазиште за многа истраживања у домену науке о језику, а у овом конкретном случају историје језика.

У поглављу *Рад на језику у 19. вијеку* сагледана је комплексна језичка ситуација у 19. вијеку, како прије тако и током стандардизације српског књижевног језика. Указује се

на то да је славеносерпски тип језика настао вернакуларизацијом рускословенског односно руског језика на свим језичким нивоима. Затим се у том периоду јавља и доситејевски тип језика који је настајао креирањем књижевног језика и лексичком надградњом вернакулара док народни језик вуковског типа подразумијева и саму стандардизацију српског језика. Књижевни језик коначан процес стандардизације прошао је непосредно након Вукове побједе и смрти. Осим значаја Вука Караџића, који је досљедним залагањем успио да промијени језичку слику широке језичке заједнице тако што је својом реформом допринио да народни језик постане основа српског књижевног језика, кандидаткиња Пешут указује и на значај његових претходника и савременика – Сава Мркаља, Доситеја Обрадовића, Ђура Даничића.

Друго дио аналитичког дијела мастер рада посвећен је Ђуру Даничићу, при чему су предочени подаци из његове биографије, а кандидаткиња се дотакла и недоумица око његовог правога имена, по којем је научној јавности мање познат. Овдје је дат осврт и на његове прве радове и познанство и сарадњу са Вуком Караџићем. Осим почетних преводилачких активности, представљен је и Даничићев *Рат за српски језик и правопис*.

У наредном поглављу представљене су *развојне фазе у научном раду Ђура Даничића*. Сагледавајући резултате, кандидаткиња закључује да се Даничић историјом језика бавио око двадесет пет година (1857–1882). Непосредан рад на српској споменичкој грађи заокупљао га је у првом дијелу каријере, у Београду и Загребу, до навршене четрдесет осме године. У раду на споменичкој грађи истрајао је пуних петнаест година (1856/1857–1872); после тога је уследило сумирање и синтеза радова проистеклих из потреба његова ангажмана у настави (у „Српском семинару“ у Београду). Даничић је с највише свјештине и успјеха приступао основном научноистраживачком послу у „првом београдском периоду“. Као његова најзначајнија дјела кандидаткиња Пешут истиче: *Српску синтаксу* (1858), *Српске акцените* (1851) и *Малу српску граматику* (1850), *Рјечник из књижевних старина српских* (1863) и *Рјечник хрватскога или српскога језика* (1878–1882). Осим на ова дјела, осврнула се и на остала Даничићева дјела и његов ангажман у Друштву српске словесности, трудећи се да понуди сажет приказ области којима се бавио.

Рана фаза лексикографског дјеловања Ђура Даничића уско је повезана сарадњом са Вуком Караџићем и припремом другог издања његовог [Вуковог] *Рјечника*. Међутим, кад су у питању Даничићева самостална лексикографска остварења, кандидаткиња истиче

Рјечник из књижевних старина српских (1863) и *Рјечник хрватскога или српскога језика* (1878–1882). *Рјечник из књижевних старина српских* је заправо први историјски рјечник неког словенског народа, а Даничићев лексикографски поступак је јасан, ефикасан и врло практичан. Рјечнички корпус за израду *Рјечника хрватскога или српскога језика* подразумијевао је српску (штокавску) и хрватску (чакавску) језичку писану заоставштину, од 12. вијека па до времена у којем је Даничић живио и стварао. Ослањајући се на ставове лингвиста, кандидаткиња предочева опречна научна мишљења о овом Даничићевом рјечнику и његовом раду у ЈАЗУ.

У *Закључку* је дат пресјек истраживања. Кандидаткиња сумира резултате истичући да је Даничић, испитујући различите области српског језика, несумњиво дао значајан допринос развоју србистике. Изучавајући акценте, морфологију, синтаксу, лексику, дајући рјечнике и старог и савременог језика, испитујући и далеку језичку прошлост, поставио је темеље за различита лингвистичка проучавања.

Мастер рад Босиљке Пешут оригиналан је истраживачки допринос историји српског књижевног језика и социолингвистици. С обзиром на све наведено, Комисија предлаже Вијећу Филолошког факултета да прихвати Извјештај и одобри јавну одбрану мастер рада кандидаткиње Босиљке Пешут.

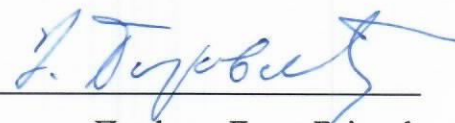
У Никшићу, 25.12.2024.

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primljeno <u>14.01.2025.</u>			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
03	18/1		

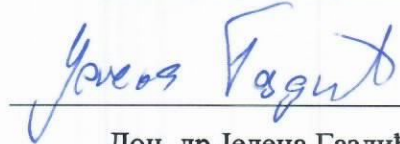
КОМИСИЈА

Проф. др Јелица Стојановић

Проф. др Драга Бојовић

Доц. др Јелена Газдић